

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

XVI

TOP / POJ / ODG / TDR

B5

SL

OL: DE

18.11.2020

DEVETO POROČILO O STANJU ALP (RSA 9)

- A Poročilo Švice

- B Predlog sklepa

A Poročilo Švice

I. Tematsko izhodišče

Kadar je govora o Alpah, so osrednja tema raziskav, političnih razprav in mehanizmov za spodbude praviloma periferna območja. Leta 2013 je denimo le približno 10 % alpskih občin štelo 10.000 ali več prebivalcev in prebivalcev (glej 5. Poročilo o stanju Alp – Demografske spremembe v Alpah, 2015). Toda v teh občinah domuje več kot tretjina alpskega prebivalstva, soočene pa so tudi s povprečno dvakrat hitrejšo rastjo kot druge. Urbanizacija vzdolž glavnih dolin, ob centralnih prometnih oseh in v gospodarsko najmočnejših regijah je več kot očitna. Omenjeno botruje vse pogostejšemu ustaljevanju mestnega načina življenja širom po alpskem loku. Alpska mesta predstavljajo vezne člene med perifernimi območji in mesti v nižinah, prometna vozlišča, gospodarska in družbena stičišča ter jedra oblikovanja identitete, tako s kulturnega kot z zgodovinskega vidika. Pa vendar ti urbani prostori med gorami še zmeraj predstavljajo svojstveno uganko. Švicarsko predsedstvo zato predlaga, da bi bila »alpska mesta« podrobneje obravnavana v 9. Poročilu o stanju Alp.

Poročilo naj bi zajemalo spoznanja o alpskih mestih v skladu s cilji protokola »Urejanje prostora in trajnostni razvoj« in njihovim izvajanjem, upoštevajoč sklep XIV. Alpske konference o izjavi o trajnostnem prostorskem razvoju v Alpah (izjava iz Murnaua) in sklep XV. Alpske konference »Podnebno nevtralne in podnebno odporne Alpe 2050« (Innsbruška deklaracija), ter upoštevajoč protokole o varstvu narave in urejanju krajine, varstvu tal in prometu. Švica predlaga, da bi bilo poročilo vsebinsko in jezikovno usmerjeno predvsem k trem dotičnim ciljnim skupinam, povezanimi z gospodarstvom, s prakso (praktično implementacijo) in s prebivalstvom. Poročilo naj bi bilo, s ciljem krepitve prizadevanj Alpske konvencije na lokalni ravni, ustrezno predvsem za politične odločevalke in odločevalce ter akterje, delujoče v lokalni samoupravi.

II. Delovna skupina in način dela

Švicarsko predsedstvo bo 9. Poročilo o stanju Alp preko Stalnega obdora predložilo XVII. Alpski konferenci. Za pripravo vsebinskih izhodišč, opisanih v III. poglavju, naj se sestavi ad hoc delovna skupina. Švica želi prevzeti predsedovanje omenjeni delovni skupini, da bi bilo njeno delo lahko ustrezno usklajevano s predsedstvom Alpski konvenciji. Delovna

skupina naj vključuje strokovnjakinje in strokovnjake iz vrst pogodbenic Alpske konvencije in organizacij s statusom opazovalk. Ad hoc delovna skupina bi po lastni presoji lahko vključevala tudi strokovnjakinje in strokovnjake relevantnih inštitucij, predvsem s področja urbanističnega načrtovanja ter članice in člane novoustanovljene Delovne skupine Prostorsko načrtovanje in trajnostni razvoj.

Delovna skupina se lahko za pripravo vsebinskih in tematskih sklopov poslužuje dodatne strokovne pomoči: Delovna skupina Prostorsko načrtovanje izraža pripravljenost, da v okviru svojega mandata pripravi del 9. Poročila o stanju Alp. Švicarsko predsedstvo Alpske konvencije omogoča možnost pridobivanja zunanje strokovne pomoči in uporabe eksternih ekspertiz. Vsakokratne delovne naloge naj bi določala ad hoc delovna skupina.

III. Cilji in struktura

Švica je že pripravila konceptualne podlage za pripravo poročila, ki se dotikajo različnih ciljnih skupin in zajemajo sleherni vidik tematike alpskih mest. Razprava o omenjenih konceptualnih podlagah bo na sporedu na prvem sestanku ad hoc delovne skupine 10. in 11. februarja 2021. Švica priporoča, da bi bila vsebina tovrstnega poročila razdeljena na dva dela, da bi bilo mogoče nameniti ustrezen poudarek čezmejnemu vidiku na eni in lokalnemu vidiku na drugi strani.

Prvi del poročila bi lahko bil primarno namenjen strokovni javnosti. Analiza podatkov in opazovanje dolgoročnih, čezmejnih trendov bi lahko bili usmerjeni k iskanju odgovorov na vprašanja, zastavljena v Alpski konvenciji. ESPON-ovo poročilo »ALPS2050« (2019) denimo izrecno nakazuje potrebo po raziskavah na tem področju. Drugi del poročila bi lahko bil namenjen lokalnim ciljnim skupinam in izvajalcem v praksi, zato bi ga bilo treba zasnovati kot uporabniško naravnane. Poudarek bi lahko bil na lokalnih urbanističnih in družbenoekonomskih vidikih ter urbanih trendih. Na podlagi izbora mest in primerjave med njimi z različnih vidikov (denimo z vidikov demografije, podnebnih sprememb, gospodarstva, turizma, prostih prostorov, urbanosti in prometa), bi se lahko eksemplarično izpostavili skupni izzivi. Ta del bi lahko bil zasnovan tudi kot zbirka primerov dobre prakse iz posameznih mest.

Priporočila bi se osredotočala na dokumente Alpske konvencije, ki so relevantni za področje prostorskega načrtovanja. Poročilo naj bi vsebovalo priporočila glede

demografskih trendov (glej RSA 5), razvoja in funkcije alpskih mest, sistemov naselij, lastnosti urbanosti in upravljanja urbanizacije, in trajnostnega razvoja mest. Izsledki naj bi bili tako podlaga za mednarodno sodelovanje kot pripomoček za ravnanje na lokalni ravni.

Poročilo o stanju Alp naj bi bilo kratko in jedrnato in naj bi bilo predstavljeno na XVII. Alpski konferenci. Ob poročilu v tiskani obliki naj bi bil vsebini posvečen tudi spletni kotichek, namenjen delovni skupini za prostorsko načrtovanje, kjer bi bilo mogoče sproti objavljati nove vsebine, podatke in primere, povezane s tematiko alpskih mest. Omenjeni spletni kotichek naj bi spodbujal tudi mreženje in predstavljal platformo za objavljanje predstavitev aktivnosti Delovne skupine Prostorsko načrtovanje.

B Predlog sklepa

Alpski konferenca:

1. sklene, da bodo alpska mesta osrednja tema devetega Poročila o stanju Alp;
2. sklene ustanovitev ad hoc delovne skupine za pripravo devetega Poročila o stanju Alp in skupini naloži, naj poročilo pripravi in predloži pravočasno, pred obravnavo in sprejetjem na XVII. Alpski konferenci;
3. Švici poveri predsedovanje ad hoc delovni skupini za pripravo RSA 9;
4. naproša pogodbenice in opazovalke, naj do 8. januarja 2021 v ad hoc delovno skupino RSA 9 imenujejo strokovnjake.